

Bermin Meškić: Moj fokus u mom aktivističkom radu su uvijek bili i jesu Bošnjaci u Hrvatskoj

zadar.tv/2022/12/30/bermin-meskic-moj-fokus-u-mom-aktivisticom-radu-su-uvijek-bili-i-jesu-bosnjaci-u-hrvatskoj/

Senad Tokić

30. prosinca 2022.

U sklopu Manjinskih izazova porazgovarao sam s Berminom Meškićem, istaknutim aktivistom za prava Bošnjaka u Republici Hrvatskoj. Dotakli smo se raznih tema, a u nastavku pročitajte neka njegova razmišljanja.

Krenut ćemo s nedavno objavljenim Popisom stanovništva 21. Kako komentirate samu provedbu popisa stanovništva, a potom Vas molim za komentar i samih rezultata?

Na proteklom Popisu stanovništva, po prvi puta građani Republike Hrvatske su se mogli sami digitalno popisivati preko sustava e-građanin i to je iskorak za pohvaliti. Međutim, u drugoj fazi popisivanja građana bilo je zamjerki na način popisivanja. Meni osobno su se javljali Bošnjakinje i Bošnjaci koji su tvrdili da nisu popisani od strane popisivača, a nisu se samopopisali. Tako da se opravdano postavlja pitanje koliko je naših građana ostalo nepopisano... Nadalje, rok za popisivanje se produljivao te se stječe dojam da je popis bio dobro organiziran, ali da se svakako moglo puno bolje to odraditi. S objavom rezultata se također previše otežalo, a to kod građana stvara dojam netransparentnosti. Kako sam razumio ovo je zadnji popis stanovništva na ovakav način i to je dobro.

Rezultati Popisa 2021. pokazuju da udio Hrvata u nacionalnoj strukturi stanovništva iznosi 91,63%, Srba 3,20%, da Bošnjaka ima 0,62%, Roma 0,46%, Talijana 0,36% i Albanaca 0,36%, dok je udio ostalih pripadnika nacionalnih manjina pojedinačno manji od

0,30%. Dakle, Bošnjaka u Hrvatskoj u 2021. godini je bilo 24.131 dok nas je 2011. godine bilo 31.479! To u prijevodu znači pad sa 0.73 % na 0.62% u ukupnom stanovništvu RH. To je ukupni pad od 23.74%! Zaključak je da se stanovništvo RH uopćeno smanjuje i da je to negativan trend koji treba preokrenuti. Ali je još više zabrinutosti što se u postocima udio nacionalnih manjina još više smanjuje. Unatoč svemu, i dalje smo druga nacionalna manjina u Hrvatskoj i to je dobra vijest.

Pripadnici nacionalnih manjina mogu se obratiti nizu instanci kao što su primjerice Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina. Jesu li po Vašem mišljenju vijeća i predstavnici dovoljno aktivni tj pridonose li poboljšanju položaja pripadnika nacionalnih manjina na lokalnom području?

Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina imaju savjetodavnu funkciju i ne mogu puno učiniti u smislu zaštite i poboljšanja prava pripadnika nacionalnih manjina. To nam je svima jasno jer je takav zakonodavni okvir, određen Ustavnim zakonom. Nekad mi se čini da se neopravdano proziva ljude za nerad, a ne razumijemo uopće zakonodavni okvir i koliko se stvarno ima ovlasti u svojoj lokalnoj zajednici. Recimo, predsjednici vijeća i predstavnici nacionalnih manjina u dosta slučajeva ne mogu niti sudjelovati u radu Skupština županija, gradskih vijeća i td. a kamoli utjecati na rad istih. Sve opet zavisi o konkretnoj situaciji u pojedinoj lokalnoj zajednici i koliko je ta osoba vješta izboriti se da bude utjecajna i prisutna na mjestima gdje se odlučuje. A moramo razumjeti da su to većinom volonterske funkcije, da i ti ljudi moraju raditi i od nečega živjeti te im posljedično nedostaje i više vremena za jače i prepoznatljivije aktivnosti. Obzirom da više-manje poznajem većinu naših predstavnika, mogu primijetiti da većina njih radi i trudi se. Također je za pohvalu kada se Bošnjaci organiziraju u svojevrsne koordinacije na lokalnom nivou, jer se ta praksa pokazala jako dobrom. Treba to poticati i ohrabrivati. Međutim, naglašavam da nismo iskoristili svoje potencijale. Nama nedostaje naš predstavnik u Saboru, u zakonodavnom tijelu gdje se razne politike uobličavaju u zakone. Sabor je ponajprije zakonodavno pravno tijelo. Zato je vrlo važno imati zastupnika koji razumije pravnu i svaku drugu problematiku, a kako bi zaštitio naše interese tamo gdje je stvarno potrebno.

Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina kao savjetodavno tijelo lokalnih/područnih samouprava imaju mogućnost sudjelovanja u kreiranju lokalnih politika. Koriste li taj instrument nacionalne manjine u dovoljnoj mjeri?

To pravo postoji shodno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina. Međutim, niti ta prava nismo iskoristili u punini. Recimo, Vijeća nacionalnih manjina u jedinici samouprave imaju pravo predlagati tijelima jedinice samouprave mjere za unaprjeđivanje položaja nacionalne manjine u državi ili na nekom njenom području, uključujući davanje prijedloga općih akata kojima se uređuju pitanja od značaja za nacionalnu manjinu tijelima koja ih donose ili, što je jako važno, isticati kandidate za dužnosti u tijelima državne uprave i tijelima jedinica samouprave. Taj segment bi vijeća trebala popraviti i ohrabrujem ih da predlažu mjere za unaprjeđenje položaja Bošnjaka u RH, kao i da predlažu kandidate za razne dužnosti. Dakako, stručne i kompetentne s određenim radnim iskustvom. Dakle, možemo i trebamo svi puno bolje.

Mlad ste, obrazovan čovjek, kakve su vaše zamisli u pogledu zaštite prava pripadnika nacionalnih manjina? Koje načine vidite u poboljšanju istih?

Kod nas je puno osobnih interesa i puno je ljudi koji ne vide dalje od toga. Nama su potrebni ljudi koji su široki, koji spajaju ljude... Ljudi koji su zreli da bi mogli predvoditi naš narod u ovoj sredini i specifikumu u kojem živimo. Ono što zagovaram se odavno zna. Moj fokus u mom aktivističkom radu su uvijek bili i jesu Bošnjaci u Hrvatskoj, zatim jačanje suradnje s našom matičnom domovinom BiH, te suradnja s drugim pripadnicima nacionalnih manjina iz naše izborne jedinice.

Što se tiče Bošnjaka u Hrvatskoj trebamo inzistirati na posebnom zastupniku za Bošnjake u Hrvatskom saboru. Moramo realizirati gradnju Bosanske kuće ili BH kulturnog centra koji će biti mjesto našeg susreta i dijaloga. Moramo se još više institucionalno povezati, između sebe. Vrlo je važno pratiti zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina u državnim i javnim službama kao i jačati rad bošnjačkih asocijacija u Republici Hrvatskoj preko Savjeta za nacionalne manjine. Vidimo da naši ljudi teško žive. Potrebno je takvima pomoći. Kad god sam bio u prilici ja sam se odazvao kako i većina naših ljudi, posebice kroz pravnu pomoć koju sam uvijek nesebično pružao. To činim i danas. Ali je potrebno učiniti više za naše nadarene studentice i studente. Ovi zahtjevi su institucionalni i zahtijevaju pomoć države, koju možemo dobiti kad opet budemo u Saboru. Katedra za bosanski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu je neophodna, više animiranja za Bosanski jezik i kulturu po modelu C je važna. Identitet se čuva ponajviše kroz jezik...

Što se tiče suradnje s BiH, smatram da nam je potreban bilateralni sporazum između dvije države o uređenju odnosa i položaju bošnjačke zajednice u Hrvatskoj, ukoliko je nešto takvo moguće zbog situacije u našoj matičnoj državi. Vrlo je važno da i mi iz Hrvatske, u situaciji kada se vrši ogroman pritisak na BiH, da pri svakom nastupu promoviramo samostalnu, suverenu i nedjeljivu Bosnu i Hercegovinu, te ulazak BiH u EU i NATO; te da jasno ustrajavamo na osudi genocida. Tu se nitko od nas ne smije umoriti. Potrebno je više razgovarati s predstavnicima albanske, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine, kako bi osigurali da se i njihovi interesi i glas "čuje". Po meni ovo je naša zajednička platforma koju mora imati na umu svaki onaj koji nas misli predstavljati bilo gdje, na bilo kojoj razini. Obzirom da se situacija u BiH usložnjava, toliko puta vidim potrebu da se djeluje i nešto kaže u naše ime u Saboru o tome... Ali nažalost nas tamo nema.

Koje je Vaše mišljenje o izbornim jedinicama za Hrvatski Sabor, a ovdje mislim raspodjela saborskih zastupnika pripadnika nacionalnih manjina? Jesu li pravično raspoređeni saborski zastupnici?

Moj stav je da smo mi politički prilično nevidljivi. Po pitanju predstavljanja u smislu vjerskog određenja stojimo dobro. Ali kad je u pitanju naš nacionalni identitet u smislu političkog predstavljanja nema nas nigdje. Također, iz rezultata Popisa stanovništva jasno je da smo i dalje druga po brojnosti nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj. Jasno je da postoji diskriminacija u XII. Izornoj jedinici gdje su Albanci, Bošnjaci, Makedonci,

Slovenci i Crnogorci. Bošnjaka ima 0,62 % i druga smo nm po brojnosti dok Albanaca ima 0,36 % (peta po brojnosti nm!), a obje te nacionalne manjine se nalaze u istoj izornoj jedinici s još tri naroda. To je eklatantan primjer neravnomjerne raspodijeljenosti glasova i samim time diskriminacije građana. Upravo zato naglašavam potrebu promjene izbornog zakona a kako to traži i GONG i druge organizacije civilnog društva koje kontinuirano ukazuju na nejednaku vrijednost glasova i u općih deset izbornih jedinica. Brojni stručnjaci upozoravaju i na neustavnost budućih parlamentarnih izbora ako budu provedeni po sadašnjem zakonu. U sklopu izmjene izbornog zakonodavstva trebalo bi se voditi računa i o posebnoj jedinici za Bošnjake u Hrvatskom saboru. Mi to svakako zaslužujemo.

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

